

Wymagania edukacyjne z edukacji dla bezpieczeństwa – klasa 1 LO

1. Ocenianiu podlegają:

- wiedza i umiejętności ucznia
- obszary aktywności ucznia
- dodatkowe prace wykonane zlecone przez nauczyciela.

2. Obszary aktywności ucznia:

- *rozwiązywanie problemów*,
- aktywność na lekcjach,
- stosowanie wiedzy przedmiotowej w sytuacjach praktycznych,
- praca w grupach,
- aktywność dodatkowa (poza zajęciami),
- samodzielna praca na lekcjach,
- prace długoterminowe (np. projekt),
- znajomość i stosowanie algorytmów postępowania ratunkowego,
- poszukiwanie, porządkowanie i wykorzystywanie informacji z różnych źródeł

3. Narzędzia pomiaru

- Formy ustne: odpowiedzi, aktywność na lekcjach, prezentacja
- Formy pisemne: sprawdziany, kartkówki, efekty pracy zespołowej, opracowania algorytmów zachowań w sytuacjach zagrażających zdrowiu lub życiu
- Formy praktyczne: symulacja urazów, pozoracja ran i wypadku, ćwiczenia praktyczne w zakresie udzielania pierwszej pomocy uczestnictwo w akcjach z pierwszej pomocy, praca w grupie, praca metodą projektu
- Zeszyt przedmiotowy (karty pracy) : systematyczność prowadzenia notatek

4. Formy aktywności ucznia podlegające ocenie

- Sprawdzian pisemny

Informuje o zdobytych przez ucznia wiadomościach i umiejętnościach z zakresu

materiału objętego sprawdzianem oraz umiejętnościach łączenia prostych faktów i wyciągania wniosków, Zapowiadany jest tydzień wcześniej, a oceniony w ciągu dwóch tygodni. Uczeń nieobecny pisze go w terminie wyznaczonym przez nauczyciela (dogodnym dla obu stron), zadania (pytania) dotyczą tego samego zakresu tematycznego. Skala procentowa na poszczególne oceny jest zgodna z Wewnątrzszkolnym Systemem Oceniania

- Kartkówka

Obejmuje materiał z dwóch ostatnich tematów, może być niezapowiedziana, jest oceniona

w ciągu tygodnia, sprawdza stopień opanowania materiału oraz systematyczność pracy

ucznia. Największe znaczenie w pracy ma merytoryczna poprawność odpowiedzi.

- Wypowiedź ustna

Stwarza możliwość uzyskania informacji zwrotnej dotyczącej: stanu wiedzy i umiejętności ucznia. umiejętności prezentowania wyników pracy indywidualnej bądź grupowej, umiejętności prezentowania wypowiedzi i posługiwania się językiem przedmiotu, umiejętności stosowania odpowiedniej argumentacji podczas dyskusji.

- Zadanie domowe

Brak zadania zaznacza się w dzienniku lekcyjnym w formie zapisu w dzienniku elektronicznym „nieprzygotowany”. Uczeń powinien uzupełnić zadanie na następną lekcję.. Dwukrotne nie odrobienie zadania domowego powoduje wystawienie oceny niedostatecznej.

- Rozwiązywanie problemów

Sposób oceniania zależy od rodzaju problemu i charakteru zadania, które uczniowie mają

wykonać. Przy ocenianiu będzie brane pod uwagę m.in. to, czy uczeń: trafnie definiuje problem, posługuje się sprawnie językiem przedmiotu. podaje rozwiązanie realistyczne, spójne i adekwatne do problemu, uwzględnia zależności łączące różne elementy tej sytuacji oraz interesy jej uczestników.

- Odgrywanie ról, gry symulacyjne

Ocenianiu podlegają: merytoryczne przygotowanie się do danej roli, przekonujące wejście w rolę odgrywanej postaci, poziom zaangażowania ucznia i jego efektywność

- Zadania nadobowiązkowe

Mogą być realizowane w formie projektów, prac badawczych, gier dydaktycznych, szkiców, planów ewakuacji, ciekawych rozwiązań dydaktycznych itp.

6. Waga ocen

jest zgodna z Wewnątrzszkolnym Systemem Oceniania

5. Brak przygotowania ucznia do lekcji:

- Uczeń ma prawo zgłosić dwa razy w semestrze brak przygotowania do lekcji (zwalniające z odpowiedzi ustnej, niezapowiedzianej kartkówki, zadania domowego).
- Uczeń musi tego dokonać na początku lekcji (jeżeli tego faktu nie zgłosi na początku lekcji, otrzymuje ocenę niedostateczną).
- Brak przygotowanie nie zwalnia z wszelkiego rodzaju zapowiedzianych form sprawdzenia wiadomości i umiejętności.

6. Formy poprawy oceny, wystawienie oceny semestralnej i końcowej:

- Nauczyciel oddaje sprawdzone prace pisemne w terminie dwóch tygodni
- Uczeń ma możliwość jednorazowej poprawy oceny niedostatecznej ze sprawdzianu w formie i terminie ustalonym z nauczycielem. Do dziennika obok oceny uzyskanej poprzednio ze sprawdzianu wpisuje się ocenę poprawioną.
- Uczeń w przypadku usprawiedliwionej nieobecności na sprawdzianie, ma możliwość zaliczenia sprawdzianu (uzyskana ocena jest oceną ostateczną).
- Wystawienie oceny semestralnej i na koniec roku szkolnego dokonywane jest na podstawie ocen częściowych, przy czym większą wagę mają oceny ze sprawdzianów, w drugiej kolejności są odpowiedzi ustne i kartkówki. Pozostałe oceny są wspomagające.
- Uczeń ma prawo poprawić ocenę semestralną bądź końcową po ustaleniu z nauczycielem formy poprawy i zakresu materiału jaki będzie obowiązywał.

7. Sposoby informowania uczniów:

Na pierwszej godzinie lekcyjnej uczniowie są zapoznawani z Wymaganiami edukacyjnymi. Wymagania na poszczególne oceny są udostępniane wszystkim uczniom. Wszystkie oceny oparte o opracowane kryteria są jawne zarówno dla ucznia jak i jego rodziców.

8. Kryteria ocen z edukacji bezpieczeństwa:

Klasa 1

Nr i temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
Uczeń:					
Dział I. Podstawy pierwszej pomocy					
<p>1. Organizacja pierwszej pomocy</p>	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje potencjalne źródła zagrożenia w kontakcie z poszkodowanym ocenia własne możliwości w kontekście zakresu pierwszej pomocy wymienia nazwy służb ratunkowych i podaje ich numery alarmowe prawidłowo wzywa pomoc stosuje uniwersalne środki 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia pojęcie „stan zagrożenia życia” wymienia działania wchodzące w zakres pierwszej pomocy podaje przykłady zagrożeń w środowisku domowym, ulicznym, wodnym, w lasach wskazuje sposób zabezpieczenia się przed zakażeniem w kontakcie z krwią i płynami ustrojowymi osoby poszkodowanej 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje, kiedy wezwać pomoc i w jaki sposób przekazać informacje o zdarzeniu wyjaśnia zasady bezpiecznego postępowania w miejscu zdarzenia prezentuje sposoby zadbania o własne zdrowie 	<ul style="list-style-type: none"> podaje definicję, wymienia cele i zadania pierwszej pomocy opisuje przeznaczenie środków znajdujących się na wyposażeniu apteczki pierwszej pomocy 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnia znaczenie podejmowania działań z zakresu udzielania pierwszej pomocy przez świadka zdarzenia oraz przedstawia jego rolę przedstawia metody zapewnienia bezpieczeństwa własnego, osoby poszkodowanej i otoczenia w sytuacjach symulowanych podczas zajęć

Nr i temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
	Uczeń:				
	ochrony osobistej <ul style="list-style-type: none"> wymienia przedmioty, jakie powinny znaleźć się w apteczce np. domowej, samochodowej 				
2. Kontrola funkcji życiowych	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje osobę w stanie zagrożenia życia podaje przykład aplikacji na telefon komórkowy wspierającej udzielanie pierwszej pomocy 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia następstwa zaburzeń czynności układów stanowiących „triadę przeżycia” przedstawia metody zapewnienia bezpieczeństwa własnego, osoby poszkodowanej i otoczenia w sytuacjach symulowanych podczas zajęć 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje rolę układów oddechowego, krążenia i nerwowego dla prawidłowego funkcjonowania organizmu 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia rolę układu nerwowego, układu krążenia i układu oddechowego w utrzymywaniu podstawowych funkcji życiowych 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje przyczyny i okoliczności prowadzące do szybkiego pogorszenia stanu zdrowia lub do zagrożenia życia
3. Utrata przytomności	<ul style="list-style-type: none"> ocenia przytomność poszkodowanego ocenia czynność oddychania u osoby nieprzytomnej (trzema zmysłami, przez okres do 10 sekund) 	<ul style="list-style-type: none"> układa osobę nieprzytomną w pozycji bocznej ustalonej zapewnia osobie nieprzytomnej komfort termiczny systematycznie 	<ul style="list-style-type: none"> zna zasady postępowania z osobą nieprzytomną przedstawia metody zapewnienia bezpieczeństwa własnego, 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia objawy utraty przytomności 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia mechanizm nieodróżności dróg oddechowych u osoby nieprzytomnej

Nr i temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
	Uczeń:				
	<ul style="list-style-type: none"> • udrażnia drogi oddechowe tzw. rękoczynem czoło-żuchwa • prawidłowo wzywa pomoc 	ponawia ocenę oddychania u osoby nieprzytomnej	osoby poszkodowanej i otoczenia w sytuacjach symulowanych podczas zajęć		
4. Resuscytacja krążeniowo--oddechowa	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia przytomność poszkodowanego • ocenia czynność oddychania u osoby nieprzytomnej (trzema zmysłami, przez okres do 10 sekund) • wykonuje podstawowe czynności resuscytacji krążeniowo-oddechowej • wykonuje na fantomie uciski klatki piersiowej i sztuczne oddychanie samodzielnie i we współpracy z drugą osobą • prawidłowo wzywa pomoc 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady zdarzeń, w których dochodzi do nagłego zatrzymania krążenia • przedstawia sytuacje, w których można prowadzić resuscytację z wyłącznym uciskaniem klatki piersiowej • przedstawia metody zapewnienia bezpieczeństwa własnego, osoby poszkodowanej i otoczenia w sytuacjach symulowanych podczas zajęć 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia zasady postępowania z osobą nieprzytomną • wymienia oznaki zatrzymania krążenia • omawia uniwersalny algorytm w nagłym zatrzymaniu krążenia 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcie „nagłe zatrzymanie krążenia” • opisuje algorytm podstawowych czynności resuscytacyjnych u osoby dorosłej • wymienia warunki i czynniki zapewniające resuscytację wysokiej jakości 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje zastosowanie automatycznego defibrylatora zewnętrznego (AED) oraz wskazuje na jego znaczenie dla zwiększenia skuteczności akcji resuscytacyjnej

Nr i temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
	Uczeń:				
5. Zadławienia	<ul style="list-style-type: none"> wykonuje podstawowe czynności pierwszej pomocy w zadławieniu prawidłowo wzywa pomoc 	<ul style="list-style-type: none"> wykonuje na fantomie tzw. rękoczyny ratunkowe w przypadku zadławienia wymienia przykłady działań zapobiegających zadławieniu u małych dzieci 	<ul style="list-style-type: none"> omawia schemat postępowania w przypadku zadławienia 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia pojęcie i mechanizm zadławienia 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia algorytm podstawowych czynności ratowniczych w zadławieniu, w zależności od wieku i stanu poszkodowanego
6. Rany, krwawienia i krwotoki	<ul style="list-style-type: none"> wykonuje opatrunek osłaniający na ranę w obrębie kończyny wykonuje opatrunek uciskowy prawidłowo wzywa pomoc 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia przykłady zapobiegania urazom w sporcie, w domu, w pracy przedstawia metody zapewnienia bezpieczeństwa własnego, osoby poszkodowanej i otoczenia w sytuacjach symulowanych podczas zajęć 	<ul style="list-style-type: none"> omawia zasady pierwszej pomocy w urazach kończyn 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje metody udzielania pierwszej pomocy w urazach kończyn 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia objawy związane z najczęstszymi obrażeniami narządu ruchu

Nr i temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
	Uczeń:				
7. Uszkodzenia kości i stawów	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje zasady unieruchomienia złamań kości długich i stawów (zasada Potta) • w sytuacjach symulowanych prawidłowo unieruchamia kończynę po urazie w zastanej pozycji • wykorzystuje dostępny sprzęt do unieruchomienia złamanej kończyny • prawidłowo wzywa pomoc 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia sytuacje, w których może dojść do urazów kręgosłupa • wymienia przykłady zapobiegania urazom w sporcie, w domu, w pracy • przedstawia metody zapewnienia bezpieczeństwa własnego, osoby poszkodowanej i otoczenia w sytuacjach symulowanych podczas zajęć 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia zasady unieruchomienia złamań kości długich i stawów (zasada Potta) • opisuje metody udzielania pierwszej pomocy w urazach kończyn • wymienia objawy związane z najczęstszymi obrażeniami narządu ruchu 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia zasady pierwszej pomocy w urazach kończyn • przedstawia metody przenoszenia poszkodowanych z urazem kręgosłupa 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia cel doraźnego unieruchomienia kończyny (ograniczenie ruchu, zmniejszenie bólu, ograniczenie ryzyka pogłębienia urazu, umożliwienie bezpiecznego transportu) • opisuje przykłady powikłań wynikających z urazu kręgosłupa
8. Oparzenia termiczne i chemiczne	<ul style="list-style-type: none"> • demonstruje metodę chłodzenia w przypadku oparzenia kończyny • prawidłowo wzywa pomoc 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia przykłady zapobiegania oparzeniom, ze szczególnym uwzględnieniem środowiska domowego i małych dzieci • przedstawia metody 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, na czym polega udzielanie pierwszej pomocy w oparzeniach 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcie „oparzenie”, wymienia przyczyny i rodzaje oparzeń 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia zasady postępowania w przypadku oparzenia termicznego

Nr i temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
Uczeń:					
		zapewnienia bezpieczeństwa własnego, osoby poszkodowanej i otoczenia w sytuacjach symulowanych podczas zajęć			
9. Podtopienia	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje sytuacje, w jakich dochodzi do tonięcia • wyjaśnia zagrożenia związane z wodą • wyjaśnia, jak zapobiegać tonięciu i wypadkom w akwenach wodnych • prawidłowo wzywa pomoc 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady zagrożeń w środowisku wodnym • przedstawia metody zapewnienia bezpieczeństwa własnego, osoby poszkodowanej i otoczenia w sytuacjach symulowanych podczas zajęć 	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia, na czym polega udzielenie pierwszej pomocy osobie podtopionej 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia różnicę między podtopieniem a utonięciem 	<ul style="list-style-type: none"> • odtwarza etapy pomocy w podtopieniach • podejmuje w sytuacji symulowanej czynności pierwszej pomocy po wydobyciu poszkodowanego z wody (pozycja bezpieczna, zapobieganie zachłyśnięciu i wychłodzeniu)

Nr i temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
Uczeń:					
10. Zatrucia	<ul style="list-style-type: none"> w sytuacji symulowanej podejmuje prawidłowe działania wobec osoby podejrzanej o zatrucie prawidłowo wzywa pomoc 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, na czym polega udzielenie pierwszej pomocy w zatruciach podaje przykłady zagrożeń w środowisku domowym, ulicznym, w przestrzeniach podziemnych, w lasach 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje zasady bezpieczeństwa w pomieszczeniach skażonych tlenkiem węgla lub innymi gazami toksycznymi 	<ul style="list-style-type: none"> omawia zatrucia tlenkiem węgla (czadem), lekami lub środkami odurzającymi, wymienia ich objawy 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia algorytm podstawowych czynności ratowniczych w zatruciach, w zależności od środka trującego
11. Pogryzienia, użądlenia, wstrząs	<ul style="list-style-type: none"> wymienia najważniejsze przyczyny wstrząsu stosuje zasady postępowania przeciwwstrząsowego (ułożenie, ochrona przed wychłodzeniem, wsparcie psychiczne poszkodowanego) prawidłowo wzywa pomoc 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady zagrożeń w środowisku domowym, ulicznym, w lasach przedstawia metody zapewnienia bezpieczeństwa własnego, osoby poszkodowanej i otoczenia w sytuacjach symulowanych podczas zajęć 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, na czym polega udzielenie pierwszej pomocy we wstrząsie 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia zagrożenia związane z wystąpieniem wstrząsu 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia algorytm podstawowych czynności ratowniczych w sytuacji wstrząsu anafilaktycznego

Nr i temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
	Uczeń:				
12. Nagłe zachorowania	<ul style="list-style-type: none"> • udziela pomocy w sytuacji ataku choroby (zawał serca, astma, udar, cukrzyca, epilepsja) • prawidłowo wzywa pomoc 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia metody zapewnienia bezpieczeństwa własnego, osoby poszkodowanej i otoczenia w sytuacjach symulowanych podczas zajęć 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady zagrożeń w środowisku domowym, ulicznym 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje objawy charakterystyczne dla wystąpienia ataku konkretnej choroby 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia zasady postępowania w atakach chorób (zawał serca, astma, cukrzyca, epilepsja, udar)
Dział II. Edukacja zdrowotna					
13. Zdrowie jako wartość dla człowieka i zasób dla społeczeństwa	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia własne zachowania związane ze zdrowiem • ustala indywidualny plan działania na rzecz własnego zdrowia • określa, gdzie w okolicy jego miejsca zamieszkania działają instytucje i organizacje świadczące leczenie, pomoc i wsparcie w przypadkach problemów zdrowia 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia rzetelne źródła informacji o zdrowiu, chorobach, świadczeniach i usługach zdrowotnych • opisuje konstruktywne i niekonstruktywne sposoby radzenia sobie z emocjami, w tym negatywnymi • dobiera i demonstruje umiejętności komunikacji interpersonalnej istotne dla zdrowia i bezpieczeństwa (odmowa, zachowania 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia zależności między zdrowiem fizycznym, psychicznym, emocjonalnym a społecznym • omawia wpływ stresu na zdrowie • uzasadnia znaczenie właściwego odżywiania dla zdrowia i rozwoju, w tym ochrony przed chorobami przewlekłymi 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje podstawowe sygnały i objawy problemów ze zdrowiem psychicznym (stres fizyczny i emocjonalny, zaburzenia odżywiania, depresja kliniczna) • odróżnia czynniki środowiskowe i społeczne (korzystne i szkodliwe), na które człowiek może mieć wpływ od takich, na które 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje tendencje związane z brakiem aktywności fizycznej wśród dzieci, młodzieży i dorosłych w Polsce • omawia krótkoterminowe i długoterminowe konsekwencje zachowań sprzyjających (prozdrowotnych) i zagrażających zdrowiu • definiuje pojęcia „bulimia”

Nr i temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
	Uczeń:				
	psychicznego, w szczególności świadczące usługi dla młodzieży <ul style="list-style-type: none"> • ocenia intensywność wysiłku fizycznego (np. na podstawie pomiaru częstości akcji serca w czasie i po wysiłku) • potrafi analizować wartość odżywczą produktów żywnościowych np. na podstawie informacji o ich składzie umieszczanych przez producenta na opakowaniu 	asertywne, negocjowanie) <ul style="list-style-type: none"> • wymienia zachowania, które sprzyjają zdrowiu (prozdrowotne) oraz zagrażają zdrowiu oraz wskazuje te, które szczególnie często występują wśród nastolatków • wyjaśnia zagadnienia związane z właściwą i racjonalną aktywnością fizyczną • uzasadnia znaczenie aktywności fizycznej dla zdrowia i rozwoju, w tym ochrony przed chorobami przewlekłymi 		nie ma wpływu <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia związki między aktywnością fizyczną, zwyczajami żywieniowymi i dobrostanem emocjonalnym • wyjaśnia zagadnienia związane z właściwym, racjonalnym odżywianiem 	i „anoreksja” oraz wyjaśnia następstwa tych chorób
14. Styl życia a zdrowie człowieka	<ul style="list-style-type: none"> • wykonuje pomiar ciśnienia tętniczego krwi • wyjaśnia, jak można unikać picia alkoholu, palenia tytoniu, zażywania dopalaczy i narkotyków 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia korzyści kontroli czynników ryzyka miażdżycy w populacji • definiuje pojęcie wskaźnika masy ciała (BMI) i potrafi określić do czego służy • analizuje objawy 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia czynniki ryzyka chorób cywilizacyjnych, takich jak: nadciśnienie tętnicze, cukrzyca, zaburzenia gospodarki lipidowej, otyłość • definiuje pojęcie 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, jakie przekonania dotyczące spożycia alkoholu, palenia tytoniu, zażywania dopalaczy i narkotyków przez młodzież mogą mieć wpływ na 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje tendencje związane z otyłością wśród dzieci, młodzieży i dorosłych w Polsce • wymienia przepisy prawa dotyczące używania substancji

Nr i temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
Uczeń:					
	<ul style="list-style-type: none"> ustala, co sam może zrobić, aby tworzyć warunki środowiskowe i społeczne, które są korzystne dla zdrowia (ochrona środowiska przyrodniczego, wsparcie społeczne, komunikacja interpersonalna, współpraca osób, instytucji i organizacji na rzecz zdrowia itp.) wyjaśnia wpływ substancji psychoaktywnych na sprawność kierowcy 	różnych rodzajów uzależnień behawioralnych, w tym uzależnienia od komputera, internetu, hazardu <ul style="list-style-type: none"> wymienia wiarygodne źródła informacji na temat tendencji i skutków dotyczących spożycia alkoholu, palenia tytoniu, zażywania dopalaczy i narkotyków przez młodzież w Polsce podaje zasady odpowiedniego stosowania leków (produktów leczniczych) i suplementów diety 	zespołu metabolicznego (nadciśnienie tętnicze, otyłość, cukrzyca, zaburzenia lipidowe)	podejmowanie wymienionych zachowań	psychoaktywnych i prowadzenia pojazdów
Dział III. Sytuacje nadzwyczajnych zagrożeń					
15. Międzynarodowe prawo humanitarne	<ul style="list-style-type: none"> identyfikuje obiekty opatrzone międzynarodowymi znakami ochrony zabytków 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia podstawowe akcje podejmowane w regionie przez Polski Czerwony Krzyż 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia i określa zakres działania wybranych stowarzyszeń i organizacji, np. Polskiego Czerwonego Krzyża 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia podstawowe zasady międzynarodowego prawa humanitarnego 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia główne dokumenty ONZ regulujące funkcjonowanie obrony cywilnej w świecie

Nr i temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
	Uczeń:				
16. Ochrona ludności i zwierząt	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje znaki substancji toksycznych na pojazdach i budowlach wyjaśnia, na czym polegają zabiegi specjalne i sanitarne 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia materiały, które można wykorzystywać jako zastępcze środki ochrony dróg oddechowych i skóry wyjaśnia zasady postępowania w przypadku awarii instalacji chemicznej, środka transportu lub rozszczelnienia zbiorników z substancjami toksycznymi 	<ul style="list-style-type: none"> omawia wpływ środków promieniotwórczych na ludzi, zwierzęta, żywność i wodę 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia rodzaje znaków substancji toksycznych i miejsca ich ekspozycji 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie pojęć: „odkażanie”, „dezaktywacja”, „dezynfekcja”, „deratyzacja”
17. Służby ratownicze	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia rolę i zasady funkcjonowania Państwowej Straży Pożarnej oraz Państwowego Ratownictwa Medycznego 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje działania podejmowane przez Państwową Straż Pożarną oraz Państwowe Ratownictwo Medyczne 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje ochotnicze służby i podmioty ratownicze, takie jak: Ochotnicza Straż Pożarna i Pogotowie Ratunkowe 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje Górskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe, Tatrzańskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe
18. Ostrzeganie i alarmowanie ludności o zagrożenia	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje rodzaje alarmów i sygnałów alarmowych wskazuje drogi ewakuacji w szkole 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje zasady zachowania się ludności po ogłoszeniu alarmu wyjaśnia zasady zaopatrzenia ludności ewakuowanej w wodę 	<ul style="list-style-type: none"> omawia zasady ewakuacji ludności i środków materiałowych rozdziela zagrożenia czasu 	<ul style="list-style-type: none"> definiuje i rozpoznaje rodzaje alarmów oraz sygnałów alarmowych 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnia potrzebę przeciwdziałania panice

Nr i temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
	Uczeń:				
ch	<ul style="list-style-type: none"> potrafi zainstalować w telefonie komórkowym dostępny w miejscu swojego zamieszkania system ostrzegania o lokalnych zagrożeniach 	i żywność <ul style="list-style-type: none"> wyznacza strefę bezpieczeństwa w sytuacji zagrożenia 	pokoju i czasu wojny		
19. Zagrożenia naturalne, budowlane i komunikacyjne	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje zagrożenia i ich źródła opisuje obowiązki pieszego i kierowcy w zakresie zachowania się na drodze w momencie przejazdu karetki pogotowia lub innego pojazdu z włączonymi sygnałami uprzywilejowania 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia zasady postępowania podczas pożaru, w przypadku wypadków komunikacyjnych, w czasie zagrożenia powodzią, w przypadku katastrofy budowlanej, wycieku gazu z instalacji w budynku mieszkalnym, odnalezienia niewypału lub niewybuchu, zagrożenia lawiną, intensywnej śnieżycy potrafi dobrać odpowiedni rodzaj środka gaśniczego w zależności od rodzaju pożaru (np. płonąca patelnia, płonący komputer) 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia typowe zagrożenia zdrowia i życia podczas powodzi, pożaru lub innych klęsk żywiołowych 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje zagrożenia pożarowe w domu, w szkole i w najbliższej okolicy wymienia rodzaje i zasady użycia podręcznego sprzętu gaśniczego 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia zasady postępowania w przypadku awarii instalacji chemicznej, środka transportu lub rozszczelnienia zbiorników z substancjami toksycznymi

Nr i temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
Uczeń:					
20. Zagrożenia związane z działalnością człowieka	<ul style="list-style-type: none"> • omawia zasady zachowania się w przypadku zdarzeń terrorystycznych (np. w razie wtargnięcia uzbrojonej osoby do szkoły, centrum handlowego) • wyjaśnia znaczenie cyberprzemocy • wskazuje niewłaściwe zachowania dotyczące cyberprzemocy • rozpoznaje znaki substancji toksycznych na pojazdach i budowlach 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia procedury postępowania w przypadku wystąpienia cyberprzemocy • opisuje właściwą reakcję w sytuacji wystąpienia cyberprzemocy • omawia wpływ środków promieniotwórczych na ludzi, zwierzęta, żywność i wodę • podaje sposoby zabezpieczenia żywności i wody przed skażeniami 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia materiały, które można wykorzystywać jako zastępcze środki ochrony dróg oddechowych i skóry 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia przykłady skutków użycia środków biologicznych, chemicznych i wybuchowych 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcie terroryzmu (w zakresie zagrożenia terrorystycznego)
Dział IV. Bezpieczeństwo państwa					
21. System bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia i opisuje elementy składowe systemu bezpieczeństwa, jego poszczególne instytucje, charakter związków między nimi • wymienia i uzasadnia geopolityczne, militarne i gospodarcze aspekty bezpieczeństwa 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia zadania parlamentu, prezydenta, rady ministrów w dziedzinie obronności oraz elementy systemu obronnego państwa • wymienia wybrane stowarzyszenia i organizacje, takie jak Liga Obrony Kraju, Związek Strzelecki „Strzelec”, i określa ich zakres 	<ul style="list-style-type: none"> • identyfikuje wyzwania dla bezpieczeństwa indywidualnego i zbiorowego, kategoryzuje je, przypisuje właściwe znaczenie w kontekście bezpieczeństwa lokalnego oraz całego państwa 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia nazwy formacji służb mundurowych (w tym obrony terytorialnej) zapewniających bezpieczeństwo państwa oraz wyjaśnia zadania tych służb 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi identyfikować wyzwania dla bezpieczeństwa indywidualnego i zbiorowego, kategoryzować je, przypisywać właściwe znaczenie w kontekście bezpieczeństwa lokalnego i całego

Nr i temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
	Uczeń:				
	państwa	działania			państwa
22. Powinności obronne i kryzysowe władz, instytucji oraz obywateli	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnia rolę świadczeń obywateli na rzecz obronności oraz zadań i kompetencji władz państwowych i samorządowych w tym zakresie 	<ul style="list-style-type: none"> orientuje się w podstawowych zasadach zarządzania kryzysowego i rozumie jego istotę 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady zarządzeń, jakie mogą wydać władze w związku z kryzysem 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie pojęć „siatka bezpieczeństwa” i „infrastruktura krytyczna” 	<ul style="list-style-type: none"> dokonuje analizy wybranych zjawisk społecznych (stany nadzwyczajne) z wykorzystaniem właściwej terminologii
23. Siły Zbrojne Rzeczypospolitej Polskiej	<ul style="list-style-type: none"> omawia zadania Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej 	<ul style="list-style-type: none"> omawia struktury Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej 	<ul style="list-style-type: none"> omawia podstawowe uzbrojenie Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej 	<ul style="list-style-type: none"> omawia podstawowe wyposażenie Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej 	<ul style="list-style-type: none"> omawia znaczenie Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej